

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har den 15. april truffet vedtak i

Sak nr: 95/09 (arkivnr: 200900911-11)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Randi Grøndalen
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B ved X tingrett.

Innledning:

A har ved brev av 21. desember 2009 inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Ved brev av 18. januar 2010 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet A om at klagen vurderes avvist idet den synes å ha utspring i misnøye med rettens beslutning om å ikke tillate klager å opptre som prosessfullmektig i henhold til tvisteloven § 3-3 nr 3 og nr 4. A har ved brev av 25. januar 2010 avgitt supplerende bemerkninger til spørsmålet om avvisning. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 11. mars 2010 har avgitt uttalelse. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen og har i brev av 16. mars 2010 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken har sitt utspring i klagers rolle som prosessfullmektig i forbindelse med skifte av et dødsbo. Retten besluttet i brev av 10. desember 2009 at klager ikke fikk samtykke til å opptre som prosessfullmektig i saken jf. tvisteloven § 3-3 nr 3 og nr 4. Klagen gjelder uttalelser i rettens beslutning, og rettens oversendelse av beslutningen til partene i saken.

Klager – A – har i hovedsak vist til at det er innklagedes utviste skjønn i anledning brevets oversendelse til tredjeperson som er grunnlaget for klagen.

Fra klagen framgår at:

”det er hevet over tvil å foreligge en total brist og manglende etisk forståelse og innsikt fra Klagemotpartens side, når de anfører og bemerkninger som fremkommer av brevet sendes ut til et flertall personer

...

Når Klagemotparten tillagt tar seg den frihet å utsende uriktige og særdeles forulepende opplysninger til tredje person, tillagt omtale et annet søksmål må det være lov til å stille spørsmål til så vel klagemotpartens utviste skjønn som dømmekraft”.

Innklagede – tingrettsdommer B – har uttalt følgende om utsendelse av brevet og dets innhold:

”Min beslutning om ikke å godta A som prosessfullmektig ble sendt i kopi til hans tre parter. A oppfatter at begrunnelsen for ikke å godta ham som prosessfullmektig inneholder "særdeles forulepende bemerkninger" om ham, og han reagerer videre på at det vises til den sak han førte for sin mor ved X tingrett. Mine bemerkninger begrenser seg til disse to forhold.

Den sak A førte for sin mor var ikke underlagt noen begrensninger mht offentlighet, og enhver kunne mao gjøre seg kjent med denne saken. A har videre selv vist til nettopp denne saken i sitt prosesskrift av 19.11.2009 i saken, som et argument for egen skikkethet i aktuell sak, jf BILAG 1. Prosesskriftet er et svar på spørsmål stilt av meg i brev av 06.11.2009, jf BILAG 2. Det var følgelig av interesse for meg å få tingrettsdommer Ds vurdering av As håndtering av oppgaven som prosessfullmektig i denne saken. Ds uttalelse følger vedlagt som BILAG 3, og er gjengitt i min beslutning av 10.12.2009. På denne bakgrunn kan jeg ikke se at det var kritikkverdig av meg i min beslutning å vise til den sak A tidligere hadde ført ved denne domstolen.

Når man som dommer nekter noen som mener seg skikket å opptre som prosessfullmektig, er det naturlig å gi en begrunnelse. Jeg kan ikke se at jeg har gitt en begrunnelse som er "forulepende". Den begrunnelse som ble gitt var etter min mening nødvendig for å forklare avgjørelsen, og viser både til korrespondanse med sorenskriver C da saken

feilaktig ble brakt inn for tingretten, aktuell stevning og den tidligere sak A hadde hatt ved X tingrett ved dommer D.

Undertegnede er av den oppfatning at partene har krav på kopi av en rettslig beslutning om å nekte den prosessfullmektig de har valgt å opptre som prosessfullmektig. De har reist sak og risikerer ved dette å bli ilagt betydelige sakskostnader. De må videre på bakgrunn av beslutningen vurdere å trekke saken, føre saken videre selv eller å skaffe seg en annen prosessfullmektig. Både avgjørelsen som sådan og begrunnelsen for denne skulle følgelig være av stor interesse for partene. Å unnlate å sende beslutningen og begrunnelsen for denne til partene ville etter min mening muligens gjøre det berettiget med kritikk mot meg som dommer”.

Domstolleder – sorenskriver C – uttaler følgende i sitt brev:

”Undertegnede er fullt ut enig i de synspunkter dommer B gir uttrykk for med henblikk på partsøffentlighet og partenes interesse i og behov for å bli kjent med rettens beslutning om ikke å godta A som prosessfullmektig. Undertegnede har intet mer å tilføye enn at jeg selv også ville vurdert spørsmålet på samme måte.

For øvrig er det nærliggende å gi uttrykk for at jeg har samme oppfatning som dommer B av As manglende skikkethet, og at den begrunnelse som i sin tid ble gitt ikke går lenger enn hva som var påkrevd for å begrunne rettens standpunkt”.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for behandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Det fremstår som klart at deler av klagen gjelder misnøye med domstolens beslutninger. Tilsynsutvalget har ikke kompetanse til å overprøve domstolens rettslige og faktiske vurderinger i konkrete saker. Rettsavgjørelser kan bare prøves gjennom anvendelse av rettsmidler (anke, gjenåpning), og kan således ikke gjøres til gjenstand for vurdering i Tilsynsutvalget jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. De deler av klagers anførsler som gjelder misnøye med rettens beslutning om avvisning av innsendt stevning og behandling av fristoversittelse samt det grunnlag disse avgjørelsene bygger på, blir etter dette å avvise.

Tilsynsutvalget går deretter over til å vurdere de deler av klagen som utvalget kan prøve.

Klager har anført at innklagede har sendt ut uriktige og særdeles forulempende opplysninger til tredjeperson, gjennom rettens beslutning om ikke å samtykke i at klager opptre som prosessfullmektig.

Tilsynsutvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser i premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg,

særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse.... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”

Fra rettens beslutning av 10. desember 2009 siteres følgende:

”Retten finner ikke at du er blant partenes nærmeste, jf tvisteloven § 3-3 nr 3, jf din opplysning om at din niese er samboer med en av saksøkerne, E. Retten finner heller ikke at du faller innenfor betegnelsen "annen skikket myndig person", jf tvisteloven § 3-3 nr 4. Det vises til din manglende kunnskap om både prosessreglene og den materielle juss, samt den måte saken er fremstilt på. Det vises i denne forbindelse til at det var behov for veiledning fra dommer da saken feilaktig ble brakt inn ved tingretten i stedet for forlikrådet, fristoversittelse i den anledning, og stevning og behov for korrigering av påstand i aktuell sak. Det vises videre til din håndtering av oppgaven som prosessfullmektig i din mors sak ved denne tingrett, jf.sak... Dommer i saken, tingrettsdommer D, har uttalt følgende om din håndtering av den saken:

Jeg hadde A som prosessfullmektig for sin mor F i hovedforhandling 7. sept .i år. Hun hadde reist søksmål mot X kommune med krav om erstatning for anført mislighold av avtale om omsorgslønn.

As prosesskrifter var vanskelige å forstå. Noe bedre ble det under hovedforhandlingen, men det var nødvendig hele tiden å korrigere hans opptreden i retten, og å drive både veiledning og i utstrakt grad materiell prosessledelse. Han " misset" også på formelle forhold. For eksempel var han ikke forberedt på å legge frem omkostningsoppgave ved avslutningen av hovedforhandlingen.

På denne bakgrunn samtykkes det ikke til at du opptrer som prosessfullmektig i saken”.

Beslutningens omtale av A fremkommer som et ledd i rettens begrunnelse for at A ikke anses som skikket som prosessfullmektig. Tilsynsutvalget kan ikke overprøve rettens vurdering på dette punkt. Utvalget kan heller ikke overprøve hvorvidt det er innholdsmessig dekning for rettens beskrivelser og karakteristikk i denne sammenheng. Tilsynsutvalget kan imidlertid vurdere om dommeren, ved å bruke unødvendig sterke ord og uttrykk, har opptrådt utilbørlig og i strid med god dommerskikk.

Som et generelt utgangspunkt viser utvalget til at dommere har et ansvar for å utforme sine avgjørelser på en hensynsfull måte overfor berørte personer, og for at det ikke brukes formuleringer som kan påføre disse unødvendige belastninger. Samtidig skal det forholdsvis mye til før premissene i en avgjørelse gir grunnlag for disiplinærreaksjon overfor dommeren. En dommer har plikt til å gi en dekkende beskrivelse av de faktiske forhold, og til å gjøre rede for de vurderinger som ligger til grunn for den enkelte avgjørelse. Dommeren må derfor ha en stor grad av frihet til å skrive hva han eller hun mener, selv om det kan føre til at noen føler seg krenket.

Tilsynsutvalget vurderer rettens omtale av A som saklig og nøktern, og kan ikke se at det er brukt formuleringer og uttrykk i beslutningen som kan karakteriseres som ”klart sårende og infamerende”. Videre kan utvalget ikke se at det er kritikkverdige av innklagede å vise til

dommer Ds uttalelse, som gjaldt en tidligere sak for tingretten. Denne uttalelsen representerte et relevant grunnlag for innklagedes beslutning.

Avslutningsvis vil Tilsynsutvalget bemerke at beslutningen om å ikke gi A samtykke til å opptre som prosessfullmektig og begrunnelsen for denne, er opplysninger som er av stor interesse for de partene A representerte. Det er således i tråd med god dommerskikk å gjøre partene oppmerksom på rettens beslutning, slik at de settes i stand til å ivareta sine interesser i saken.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B ved X tingrett.